

Aneta Narolska, Jakub Rawski
Uniwersytet Zielonogórski

**PROFESOR LESZEK LIBERA
BADACZ - TŁUMACZ - PISARZ**

Leszek Libera
(ryc. Katarzyna Grabias-Banaszewska)

Profesor Leszek Libera należy do badaczy niekonwencjonalnych, doskonale łącząc rolę gabinetowego uczonego z badaniami terenowymi oraz badaniami kultury materialnej XIX wieku. Niestrudzenie podąża szlakami romantyków, by zawarte w ich dziełach literackie wizje konfrontować z rzeczywistością, pokazując fałszywe często wyobrażenia romantycznych podróżników, jak również dopełniając w zasadniczy sposób badania nad genezą i realiami romantycznych poematów. Na pytania – Jaką alpejską kaskadę opisywał w swym poemacie Juliusz Słowacki? Czy Maria Wodzińska mogła „napawać oczy” pięknym widokiem na Jezioro Lemańskie, a tym samym czy jest adresatką *Rozłączenia*? Czy Zygmunt Krasiński widział – jak twierdził – Jungfrau z doliny Lauterbrunnen? – odpowiadano oczywiście już wielokrotnie, ale – by użyć słów Profesora – na nic się to zdaje, bez znajomości realiów topograficznych miejsc, o których

mowa. Wyniki swoich badań, wraz z odpowiedziami na powyższe pytania, Leszek Libera przedstawił w dwóch książkach¹. Kolejne prace Profesora dowodzą, jak ważne są podobne szczegóły dla historii literatury, jak wiele utrwalonych tez pozwalają podważyć, a tym samym poddać reinterpretacji utwory raz na zawsze – wydawałoby się – zinterpretowane.

Formułowane w pracach uczonego sądy bywają przecież sprzeczne z powszechnym wyobrażeniem na temat życia i twórczości wielkich romantyków. Z jego prac wyłania się obraz Adama Mickiewicza utykającego, z wadą postawy na skutek przebycia cho-

¹ Zob. L. Libera, *Mickiewicz – Słowacki. Szkice i rozprawy*, Zielona Góra 2000; idem, *W Szwajcarii. Studium o Juliuszu Słowackim*, Kraków 2001.

roby Heinego-Medina, hipochondryka²; czy narcystycznego Słowackiego, infantylnego w relacjach z kobietami, bojącego się małżeństwa³, marzącego wreszcie o kupnie na rynku kairskim „ładnej Abisynki”⁴. Nie ma tu miejsca na „brązowienie” poetów, a wszelkie podobne próby są demaskowane. Niezwykle bogata tematyka pisarstwa naukowego Profesora obejmuje również tak ciekawe (i pomijane do tej pory) zagadnienia, jak motyw kawy oraz tytoniu w twórczości i życiu Mickiewicza⁵, a także wpływ... alkoholu na teksty autora *Pana Tadeusza*⁶.

Na uwagę zasługuje również styl Leszka Libery. Krzysztof Korotkich celnie podsumował idiolekt Profesora, recenzując jego książkę *Zraniona iluzja*:

lekkość pióra Libery jest nie tylko przymiotem tej pracy, ale charakteryzuje wcześniejsze studia, oparte na dojrzałym warsztacie filologa, pasji badacza, a do tego erudycji tłumacza. Być może właśnie translatorski aspekt podejścia do dzieła literackiego sprawia, że słowo pisane pozostaje dla Libery zjawiskiem otwartym na wieloaspektowe poznanie, a sensy mu przypisane nie dają się wyczerpać w jednej, ostatecznej interpretacji. Uczoność interpretatora nie polega bynajmniej na stosowaniu trudnej, niestrawnej terminologii, wykorzystaniu nowinek i nowości metodologicznych albo napuszonej retoryki, ale wychodzi naprzeciw czytelnikowi spragnionemu tak samo jak on poznania piękna i prawdy, które ujawniają się także w dziełach charakteryzujących się ironiczną pasją⁷.

O ile wcześniejsze prace Leszka Libery poświęcone były przede wszystkim twórczości polskich romantyków, o tyle ostatnie przynoszą coraz więcej ujęć komparatystycznych, które uczony stosował już na początku swojej kariery naukowej, czego najlepszym dowodem jest książka *Romantyczność i folklor* poświęcona intertekstualnemu dialogowi liryki Bolesława Leśmiana z malarstwem Jacka Malczewskiego⁸. *Balladyna* czytana w kontekście *Kota w butach* Ludwiga Tiecka staje się dowodem na oryginalność wyobraźni Słowackiego, niezainteresowanego romantyzmem niemieckim, lecz – dzięki doświadczeniom teatralnym – pośrednio z niego czerpiącego⁹. Dokonany przez autora

2 Zob. L. Libera, *Choroby wileńsko-kowieńskie*, [w:] idem, *Mickiewicz i medycyna. Szkice romantyczne*, Zielona Góra 2010, s. 80-113.

3 Zob. L. Libera, *W Szwajcarii...*, passim.

4 Zob. L. Libera, *Dzieci Słowackiego*, [w:] *Słowacki i wiek XIX*, t. 2: *W kręgu badań postmodernistycznych*, red. M. Ruszczyńska, J. Rawski, Zielona Góra 2016, s. 27.

5 Zob. L. Libera, *Kawa i fajka wieszczka*, [w:] *Maska i cień. Sympozja Mickiewiczowska*, red. C.P. Dutka, Zielona Góra 1998, s. 9-16.

6 Zob. L. Libera, „*Chyba nauczę się pić...*”, *Filologia Polska*, t. 5: *W stronę literatury i języka*, red. M. Mikołajczak, K. Węgorowska, Zielona Góra 2013, s. 143-147.

7 K. Korotkich, *Leszek Libera, Zraniona iluzja. O „Balladynie” Juliusza Słowackiego i „Kocie w Butach” Ludwiga Tiecka*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2007, ss. 170; *Ludwig Tieck, „Kot w butach”, „Świat na opak”, przełożył, objaśnieniami i posłowiem opatrzył Leszek Libera, Zielona Góra 2007, ss. 169, „Wiek XIX. Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 2008, nr 43, s. 169.*

8 Zob. L. Libera, *Romantyczność i folklor. O twórczości Jacka Malczewskiego i Bolesława Leśmiana*, Poznań 1994.

9 Zob. L. Libera, *Zraniona iluzja. O „Balladynie” Juliusza Słowackiego i „Kocie w Butach” Ludwiga Tiecka*, Zielona Góra 2007.

Leszek Libera w Szwajcarii (ze zbiorów prywatnych Leszka Libery)

Zranionej iluzji przekład Kota w butach i Świata na opak Tiecka odkrywa dramaty te przed polskim czytelnikiem, do tej pory znane mu tylko z omówień¹⁰. W pisarstwie naukowym Profesora nie mogło zabraknąć również miejsca dla szczególnie cenionego przez niego dwudziestowiecznego pisarza – Austriaka Thomasa Bernharda i jego powieści *Wymazywanie* (*Auslöschung*)¹¹.

¹⁰ Zob. L. Tieck, *Kot w butach. Świat na opak*, przeł. L. Libera, Zielona Góra 2007.

¹¹ Zob. L. Libera, *Koniec świata. „Auslöschung” Thomasa Bernharda*, [w:] *Apokalipsa. Symbolika – tradycja – egzegeza*, red. K. Korotkich, J. Ławski, t. 2, Białystok 2007, s. 827-835. Polskie wydanie utworu: T. Bernhard, *Wymazywanie. Rozpad*, przeł. S. Lisiecka, Warszawa 2004.

Inne niż dawniej aspekty twórczości Mickiewicza ostatnio skupiają na sobie uwagę badacza. Jako doskonałego tłumacza interesuje Leszka Libere problematyka translatorska. I tu, podobnie jak w przypadku wchodzenia w rolę romantycznego podróżnika, wspólne z Mickiewiczem doświadczenie tłumacza pozwala naukowcowi odkrywać „strategię translatorską” poety, zrekonstruować jego poglądy na sztukę przekładu, by wreszcie pokazać go jako niezwykle wnikliwego czytelnika, łączącego rolę tłumacza z rolą krytyka. Ta jakże uważna lektura Mickiewiczowskich przekładów z Schillera oraz rekonstrukcja kontekstu praktyki translatorskiej autora *Dziadów* pozwala badaczowi poddawać rewizji utarte sądy o rzekomych „ćwiczeniach stylistycznych” poety, jak kwalifikowano dotąd jego prace przekładowe¹².

Będąc doskonałym badaczem literatury romantyzmu, jak i erudycyjnym tłumaczem utworów niemieckiego romantyzmu, jest przecież Leszek Libera także cenionym prozaikiem. W Dreźnie, w 2011 roku, ukazała się jego niemieckojęzyczna powieść *Der Utopek*¹³, a rok później *Buks Molenda*¹⁴. Oba utwory zostały bardzo życzliwie przyjęte przez krytykę literacką w Niemczech, Austrii i Belgii. Wspominano o tych prozach również w Polsce – germanista z Uniwersytetu Wrocławskiego Profesor Wojciech Kunicki napisał, że:

Utopek jest jedną z najlepszych (o)powieści górnośląskich – wyłania się oczywiście nie z niczego, ale gdzieś z przestrzeni narracyjnych *Turbota* Grassa, gdzieś z dowcipu Scholtisa, który kontynuuje dowcip de Costera, który jest odblaskiem renesansowych ekscesów narracyjnych, które są z kolei odblaskiem zapomnianych opowieści, pragórnośląskich, prapolskich, pranie mieckich, praludzkich w końcu. Gdzieś błąka się Janosz, gdzieś kołacze Bienek, ale wszędzie jest jeden niepowtarzalny Libera. Powieść rozpoczyna potężny obraz płonącego w 1945 Raciborza, kończy pożar strychu i świata utopkowego¹⁵.

Lothar Quinkenstein stwierdził z kolei na łamach belgijskiego magazynu literackiego „Der Krautgarten”, że:

Leszek Libera [...] opowiada w swoich powieściach *Der Utopek* i *Buks Molenda* o [...] górnośląskich turbulencjach. [...] Z barokowym rozmachem rzuca na literacką scenę obrazy wirów historii [...], akcja *Utopka* rozwija się w latach powojennych Raciborza, pierwsza powieść zaczyna się w roku 1945, druga w 1953, a urok melodii jego przetykanego polszczyzną języka śmiało konkurować może z *Blaszany bębenkiem*. Więcej, wydaje się, że obydwie powieści w pewnym względzie stoją wyżej od dzieła Grassa. Tam gdzie Grass jednak łagodnie traktuje czytelnika i daje mu szansę dystansowania się od nazizmu, Libera niemiłosiernie smaga go i rzuca mu w twarz wszelkie jego występki, niegodziwości i słabości¹⁶.

12 Zob. L. Libera, „*Rękawiczka*”, [w:] idem, *Mickiewicz*, Zielona Góra 2015, s. 7-27.

13 L. Libera, *Der Utopek. Roman*, Dresden 2011.

14 L. Libera, *Buks Molenda. Roman*, Dresden 2012.

15 W. Kunicki, *Czego jeszcze nie znamy?*, „Fabryka Silesia” 2012, nr 1, <https://www.fabrykasilesia.pl/numer/wybrany-tekst/wojciech-kunicki-czego-jeszcze-nie-znamy,3,64.html> [2.01.2016].

16 L. Quinkenstein, *Oberschlesische Turbulenzen. Zu Leszek Liberan Romanen „Der Utopek” und „Buks Molenda”*, „Krautgarten. Forum für Junge Literatur” 2012, nr 60, s. 88.

Austriacki krytyk Rudolf Kraus odnotował, że „*Der Utopek* Libery jest nadzwyczajną, nowoczesną powieścią łotrzykowską z wieloma ukrytymi sensami, napisaną pełnym ekspresji i dowcipu językiem. Prawdziwy majstersztyk!”¹⁷. Martin Sander konkludował na temat *Der Utopka*:

Leszek Libera [...] napisał swoją powieść gniewną, nieomal gramatycznie zdemolowaną niemczyzną korzystającą z języka ludowego – wyśmiewanego w Niemczech dialektu śląskiego, tzw. Wasserpolnisch. Powstało baśniowe, cudownie złośliwe dzieło o czasach historycznego przełomu w Europie owładniętej ideą państwa nacjonalistycznego¹⁸.

Michael Kleineidam pisał, że „Leszek Libera daleki jest od fałszywej skromności i stawia swojego Utopka w rzędzie dziecięcych postaci wyróżniających się darem opowiadania historii – jak Simplicissimus czy garbaty bohater Grassa. I ma rację. Do tej kategorii literatury światowej zaliczają się jego powieści”¹⁹.

Ponad dwadzieścia lat temu Profesor Libera związał się ze środowiskiem zielonogórskim. Jest jego opiekuńczym duchem oraz niewyczerpanym źródłem inspiracji. Wykształcił i wypromował wielu magistrów, dwoje doktorów, ma pod swą opieką kolejnych. Opublikował osiem monografii autorskich, ponad trzydzieści artykułów naukowych w książkach zbiorowych oraz polskich i niemieckich periodykach naukowych, przetłumaczył trzy dramaty, wydał dwie powieści. Obecnie pracuje nad książką poświęconą Gottfriedowi Augustowi Bürgerowi i jego słynnej *Lenorze*. Jako oryginalny, twórczy badacz oraz uwielbiany przez studentów wykładowca, wnosi cenny wkład w rozwój zielonogórskiej, a także ogólnopolskiej humanistyki.

Nota biograficzna

Prof. zw. dr hab. Leszek Libera, ur. w 1948 roku, po ukończeniu liceum w Raciborzu studiował polonistykę na Uniwersytecie Wrocławskim. Następnie przez pięć lat pracował jako bibliotekarz i nauczyciel języka polskiego w szkole w Cieszynie. Od 1977 roku był zatrudniony w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tam też 12 maja 1977 roku obronił rozprawę doktorską *Romantyczność i folklor. O twórczości Jacka Malczewskiego i Bolesława Leśmiana* recenzowaną przez prof. dra hab. Jerzego Cieślakowskiego oraz prof. dra hab. Edwarda Pieścikowskiego. W 1980 roku wyemigrował do Westfalii, gdzie objął posadę wykładowcy w Instytucie Sławistycznym Uniwersytetu w Münster. Współpracował także z Wydziałem Sławistyki

17 R. Kraus, *Leszek Libera von Neisse „Der Utopek”*, <http://www.buchkritik.at/kritik.asp?IDX=6009> [4.01.2016].

18 M. Sander, *Der Geist aus dem Krautfass*, http://www.deutschlandradiokultur.de/der-geist-aus-dem-krautfass.950.de.html?dram:article_id=139789 [4.01.2016].

19 M. Kleineidam, *Am Anfang Utopek „Der Utopek” und „Buks Molenda” – zwei Romane von Leszek Libera*, „Kulturveranstaltungen aus Mittel- und Ost Europa in Berlin-Brandenburg” 2012, s. 14, <http://moe-kultur.de/pdf/moe83.pdf> [4.01.2016].

Uniwersytetu w Bonn. Rozprawę habilitacyjną *Juliusza Słowackiego „Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu”* recenzowaną przez prof. dra hab. Stanisława Makowskiego, prof. dra hab. Mieczysława Ingłota oraz prof. dr hab. Zofię Trojanowiczową obronił na Uniwersytecie Wrocławskim 26 czerwca 1995 roku, uzyskując stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa. Od tego roku jest związany z Instytutem Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wypromował dwoje doktorów tej uczelni – Dorotę Kulczycką (2002) oraz Krzysztofa Marcinkowskiego (2009). Jest autorem recenzji habilitacyjnych prof. dra hab. Krzysztofa Bilińskiego (UWr), dr hab. Pelagii Bojki (KUL), recenzentem wniosku o nadanie tytułu profesora prof. dra hab. Krzysztofa Trybusia (UAM) oraz autorem recenzji wydawniczych. Tytuł profesora nauk humanistycznych uzyskał 21 grudnia 2007 roku.

Bibliografia prac Profesora Leszka Libery z lat 1979-2015

Monografie autorskie

- Juliusza Słowackiego „Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu”*, Pro Scientia, Poznań 1993.
- Romantyczność i folklor. O twórczości Jacka Malczewskiego i Bolesława Leśmiana*, Scientia, Poznań 1994.
- Mickiewicz – Słowacki. Szkice i rozprawy*, Wydawnictwo WSP, Zielona Góra 2000.
- W Szwajcarii. Studium o Juliuszu Słowackim*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, Kraków 2001.
- „Maria Stuart”. Dramat Juliusza Słowackiego*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2003.
- Zraniona iluzja. O „Balladynie” Juliusza Słowackiego i „Kocie w butach” Ludwiga Tiecka*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2007.
- Mickiewicz i medycyna. Szkice romantyczne*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2010.
- Mickiewicz*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015.

Artykuły opublikowane w monografiach tematycznych

- Jak czytać „Nad wodą wielką i czystą...”?*, [w:] *Wiersze Adama Mickiewicza. Analizy, komentarze, interpretacje*, red. J. Brzozowski, Wydawnictwo W. Grochowski, Łódź 1998, s. 221-226.
- Kawa i fajka wieszczą*, [w:] *Maska i cień. Sympozja Mickiewiczowska*, red. C.P. Dutka, Pro Libris, Zielona Góra 1998, s. 9-16.
- „Wszyscy byli jak najzupełniej trzeźwi...” (O improwizacjach Mickiewicza)*, [w:] *Oczywisty urok biesiadowania*, red. P. Kowalski, Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, Wrocław 1998, s. 150-157.
- „Dziady”, „Faust”, Ropelewski i inni*, [w:] *Postacie i motywy faustyczne w literaturze polskiej*, t. 1, red. H. Krukowska, J. Ławski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 1999, s. 221-226.

- Szwajcaria w twórczości Adama Mickiewicza*, [w:] *Adam Mickiewicz i kultura światowa. Materiały z Międzynarodowej Konferencji, Grodno-Nowogródek, 12-17 maja 1997 r. w 5 księgach*, ks. 1, red. S. Makowski, E. Szymanis, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1999, s. 223-232.
- „*Jaś uzdrowiony*”. *Jeszcze o widzeniach w biały dzień*, [w:] *Twórczość Bolesława Leśmiana. Studia i szkice*, red. T. Cieślak, B. Stelmaszczyk, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, Kraków 2000, s. 267-274.
- Stanisław Ropelewski – krytyk romantyczny*, [w:] *Literatura, kultura, język. Z warsztatów badawczych*, red. J. Rećko, Wydawnictwo WSP, Zielona Góra 2000, s. 219-232.
- Alpejski cmentarz Słowackiego – „W sztambuchu Marii Wodzińskiej”*, [w:] *Juliusz Słowacki. Wyobrażenia i egzystencja*, red. M. Kuziak, Wydawnictwo Uczelniane PAP, Słupsk 2002, s. 35-51.
- Wokół genezy „Marii Stuart” Juliusza Słowackiego*, „*Filologia Polska*”, t. 1: *Trzydziestolecie polonistyki zielonogórskiej*, red. J. Brzeziński, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2003, s. 117-128.
- Cholera przyczyną śmierci Mickiewicza?*, [w:] *Pejzaże kultury. Prace ofiarowane Profesorowi Jackowi Kolbuszewskiemu w 65. rocznicę urodzin*, red. W. Dynak, M. Ursel, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2005, s. 275-281.
- Zabiegi Mickiewicza o urlopy zdrowotne*, „*Filologia Polska*”, t. 2, red. I. Sikora, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2005, s. 33-44.
- Koniec świata. „Auslöschung” Thomasa Bernharda*, [w:] *Apokalipsa. Symbolika – tradycja – egzegeza*, t. 2, red. K. Korotkich, J. Ławski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2007, s. 827-835.
- Mickiewicz i medycyna*, [w:] *Światło w dolinie. Prace ofiarowane Profesor Halinie Krukowskiej*, red. K. Korotkich, J. Ławski, D. Zawadzka, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2007, s. 111-120.
- Fryderyk Schlegel i święta Bożego Narodzenia*, [w:] *Religie i religijność w literaturze i kulturze romantyzmu*, red. E. Kasperski, O. Krykowski, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008, s. 271-283.
- Gwaty i teinie. Szwajcarskie zmyry Mickiewicza*, „*Filologia Polska*”, t. 4: *Wokół tekstów kultury. Literatura – język – teatr – internet*, red. M. Januszewicz, T. Ratajczak, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2009, s. 31-36.
- Kilka uwag o chorobie Celiny Mickiewiczowej*, [w:] *Śladami romantyków. Profesorowi Zbigniewowi Sudolskiemu w osiemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. E. Kasperski, O. Krykowski, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010, s. 101-108.
- Marionetka w antropologii romantycznej. Kilka uwag na marginesie lektury „Straży nocnych” Bonawentury*, [w:] *Noc. Symbol – temat – metafora*, t. 1, red. J. Ławski, K. Korotkich, M. Bajko, Wydawnictwo Uniwersyteckie Trans Humana, Białystok 2011, s. 217-224.
- „*Beniowski*” *po niemiecku (notatka)*, [w:] *Piękno Juliusza Słowackiego*, t. 2: *Uniwersum*, red. J. Ławski, G. Kowalski, Ł. Zabielski, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok 2013, s. 63-67.
- „*Chyba nauczę się pić...*”, „*Filologia Polska*”, t. 5: *W stronę literatury i języka*, red. M. Mikołajczak, K. Węgorowska, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2013, s. 143-147.

- Lubomirski – tłumacz „Fausta” Klingemanna, [w:] *Faust*, przeł. E. Lubomirski, Wydawnictwo Alter Studio, Białystok 2013, s. 51-58.
- Niemiecki trójgłos w sprawie „Tajemnic Paryża” (Zimmermann, Szeliga, Marks), „Scripta Humana”, t. 3: *Eugeniusz Sue. Życie – twórczość – recepcja*, red. D. Kulczycka, A. Narolska, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2014, s. 315-332.
- Rewizja mitu Wielkiej Emigracji w literaturze współczesnej. György’a Spiró „Mesjasze” i „Jul” Pawła Goźlińskiego, [w:] *Mitologizacje państwa w kulturze i literaturze iberyjskiej i polskiej*, red. W. Charchalis, B. Trocha, Pracownia Mitopoetyki i Filozofii Literatury UZ, Zielona Góra 2014, 221-237.
- Juliusz Słowacki, ojciec, [w:] *Piękno Juliusza Słowackiego*, t. 3: *Metamorphosis*, red. J. Ławski, A. Janicka, Ł. Zabielski, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok 2015, s. 157-168.

Artykuły opublikowane w polskich periodykach naukowych

- O dziecięcym filozofie Słowackiego, „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 1979-1980, R. XIV-XV, s. 111-121.
- „Rozrywki dla Dzieci” jako czasopismo narodowe, „Kwartalnik Prasy Polskiej” 1982, t. 21, nr 1, s. 5-16.
- „Don Carlos” w tłumaczeniu Mickiewicza, „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 1996, R. XXXI, s. 113-133.
- Symboliczność „Wacława”, czyli pośmiertny żywot Stanisława Szczęsnego Potockiego, „Prace Polonistyczne” 1997, seria 52, s. 31-43.
- Kiedy Słowacki napisał „Wacława”?, „Ruch Literacki” 1998, z. 1, s. 19-33.
- „Świtezianka” – parafraza ballady ludowej, „Almanach Historycznoliteracki”, t. 1, red. M. Januszewicz, Zielona Góra 1998, s. 37-41.
- Alpejska wyprawa Juliusza Słowackiego, „Almanach Historycznoliteracki”, t. 2, red. L. Libera, R. Szytber, Zielona Góra 1999, s. 77-101.
- Kordian i Mont Blanc, „Miscellanea Łódzkie” 1999, nr 16, s. 46-49.

Artykuły opublikowane w niemieckojęzycznych periodykach naukowych

- Mickiewicz als Übersetzer des Schillerschen „Handschuhs”, „Zeitschrift für Slavische Philologie” 1987, t. 47, z. 2, s. 289-307.
- „Grób Agamemnona”. Anmerkungen zu Słowackis Metapher „czerep rubaszny”, „Zeitschrift für Slavische Philologie” 1990, t. 50, z. 2, s. 330-336.
- Philologische Schwierigkeiten mit Słowackis „Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu”, „Die Welt der Slaven” 1992, R. 37, s. 232-243.
- Schweizer Lyrik Słowackis: „Rozłączenie”, „Zeitschrift für Slavische Philologie” 1992, t. 52, z. 2, s. 333-354.

Redakcje

- „Almanach Historycznoliteracki”, t. 2, Zielona Góra 1999 (współredaktor: Radosław Szytber).

Tłumaczenia

- L. Tieck, *Kot w butach. Świat na opak*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2007.
- L. Tieck, *Księżę Zerbino, czyli podróż w poszukiwaniu dobrego smaku. W pewnym sensie dalszy ciąg Kota w butach. Komedia niemiecka w sześciu odsłonach*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2012.

Powieści

- Der Utopek. Roman*, Neisse Verlag, Dresden 2011.
- Buks Molenda. Roman*, Neisse Verlag, Dresden 2012.